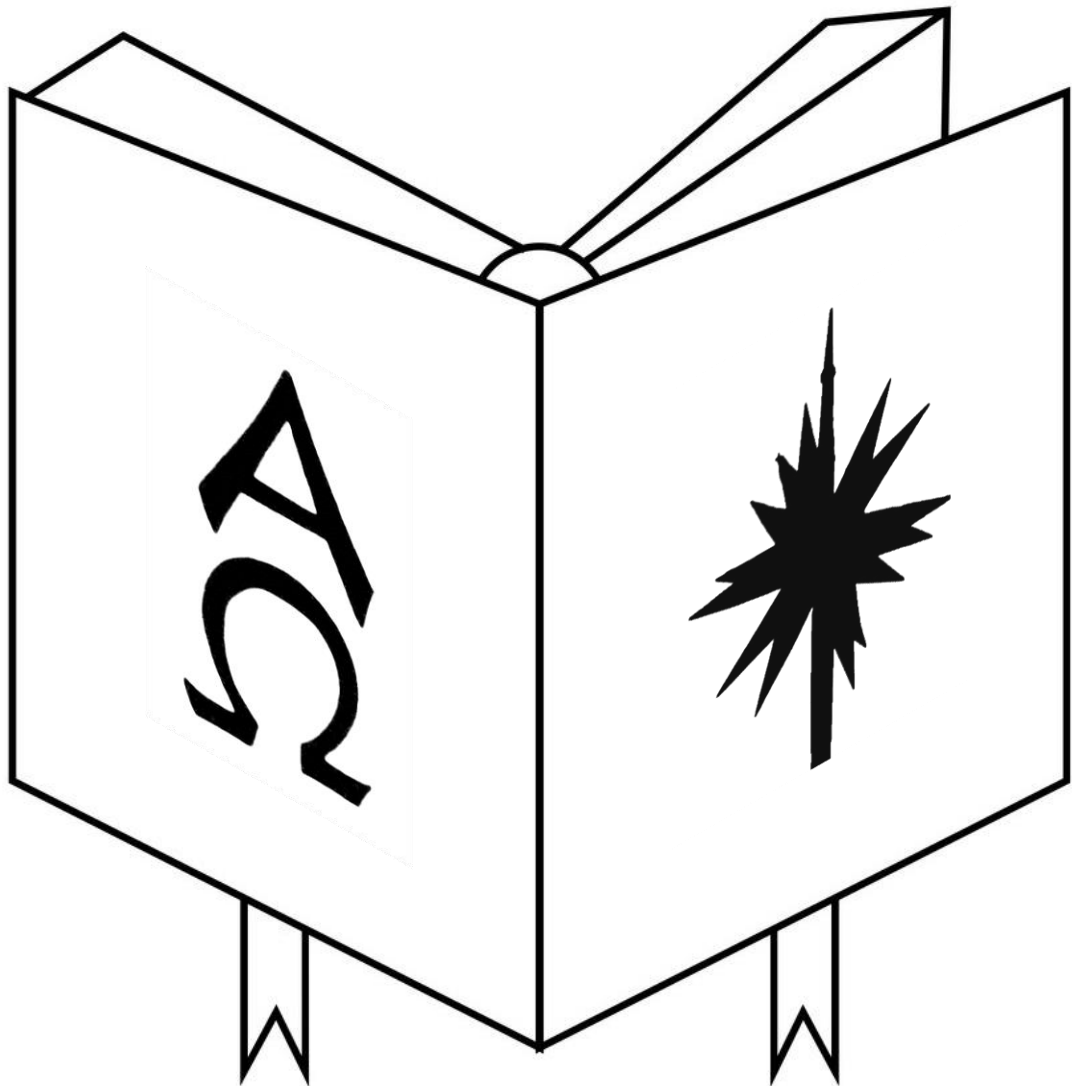

Tapolca és Vidéke Református Társegyházközség

Kádár Tamás György

Hogyan olvassam?

„Amikor elfoglalja királyi trónját, másoltassa le magának egy könyvbe ezt a törvényt, amely a lévita papoknál található. Tartsa azt magánál, és olvassa azt egész életében, hogy megtanulja félni az Urat, az ő Istenét, s hogy megtartsa ennek a törvénynek minden igéjét, és teljesítse mindezeket a rendelkezéseket. Ne legyen gőgös a szíve testvéreivel szemben, és ne térjen el ettől a parancsolattól se jobbra, se balra, hogy hosszú ideig uralkodhasson ő is meg a fiai is Izráelben.”

(Részlet a királytörvényből, 5Móz 17,18-20)

Nekem a Szentírás

„A Biblia az élet könyve.” - ez nem valamiféle titokzatos közhely. Nem kuruzslók aranya. A Biblia levegő, mégpedig a legtisztább fajtából. Először rácsodálkozni annak, aki még nem olvasta, olyan lehet, mint a nagyvárosban felnőtt gyermek, aki először szippant bele a vidék tisztaságába. Egészen addig fogalma sem volt róla, hogy szennyezett levegőben élt. A krízisben úgy hat, mint hosszú, víz alatt töltött percek után a felszínre törni. Nagy levegő: váratlan, letaglózó csoda, vagy épp hosszú gyógyulás.

Aki minden nap olvassa, annak már fel sem tűnik. Kilégzés és belégzés. Üzenet és megvalósítás. Isten akarata szinte észrevétlenül hatol be a sejtek közé. Már csak hatását érezzük, pont úgy, mint a levegőnél. A tüdő megtisztul. Felfrissülés, tisztánlátás, új ötletek érkeznek.

A Biblia türelmet követel. Folyamatos odafigyelést és odaszánást. Másképp nem is érdemes belefogni. Ha az ember felületesen olvassa, teljesen hatástalan marad.

A Biblia válogató. Nem lehet csak úgy, érdekességként olvasni, éppen ezért nem akárkinek és nem is akármikor fedi fel magát. Mégis mindenkinek megnyílik, aki vágyik rá és könyörög érte az Úrhoz.

Számomra a Szentírás küzdelem a friss levegőért. Jákob tusakodása: „nem engedlek el, míg meg nem áldasz engem!” Aztán jön a következő nap, a következő kérdés, a következő harc, majd újabb lépcsőfok.

Az élet könyvének írták. Ma ez a könyv írja az életemet.

A szerző

A kiadványról

Öt fejezet. Öt különböző szempont, haladva a tartalomjegyzéktől a Szentírás célja felé. Kiadványunk áttekinti a Szentírást, hogy az olvasó könnyebben tájékozódjon könyvek és idézetek között. Azt ezt követő rész betekintést nyújt a Biblia nagyobb összefüggéseibe, hogy az olvasó ne veszítse el a könyvek között azokat az egységesítő tényezőket, melyek az írást érthetővé teszik. Az értelmező rész két évezred távlatait átkarolva segítséget és támpontokat nyújt a Szentírók látásmódjához. Az ezt követő magyarázó rész fogalmakat vizsgál, hogy az olvasó jobban érthesse a Szentírók szavait. Végül az összegző részben eljuthatunk a Szentírás céljának megismeréséhez.

Áttekintő rész

Olvasd! Olvasd jól!

Az első oldalon a királytörvény egy részlete olvasható. Az ókori Izráel mindenkori királya felé az volt a legfontosabb elvárás, hogy legyen bibliaolvasó ember: „...olvassa azt egész életében...”. Ahogy olvassuk a különböző királyok élettörténetét, mindenhol ezt látjuk: „azon az úton járt, amelyet jónak/rossznak lát az Úr.”

A Biblia olvasásának célja, hogy az ember megtanulja félni Istenét. Ez az egyetlen módja annak, hogy őt jobban megismerjük. Tapasztalataink félrevezetnek. A világ Isten ellen hangol minket. Biblia nélkül a hitünk csak vallásosság lehet, amolyan pogány módra. Ezért a parancs nekünk is szól. Olvasnunk kell, ha Istennel akarunk élni. Másképp nem megy.

Nincs könnyű dolgunk. A Szentírást évezredekkel ezelőtt írták, más nyelven, más időben és helyen. Le kell fordítani, magyarázni kell, másképp nem értenénk. A Szentírás nehéz olvasmány.

E kiadvány ebben szeretne segítségére lenni a Bibliát olvasóknak, hogy támpontokat adjon a Szentírás sokszor nehéz szövegéhez. Az olvasó így betekintést nyerhet azokba a gyakorlati tudnivalókba, melyek elengedhetetlenek az ige helyes megértéséhez.

Sosem késő, vagy fogalmazhatnánk úgy is, hogy mindig késő elkezdni olvasni az Igét. Ezt a tudást mással pótolni lehetetlen. Így van ezzel még az az ember is, aki évtizedek óta olvassa. Mindig új üzenet, mindig új iránymutatás. A Szentírás kifogyhatatlan tárháza Isten titkainak.

Hol kezdjük?

Vannak, akik úgy olvassák a Bibliát, mint egy nagy könyvet: elejétől a végéig. Ez azonban nem mindig jó döntés. Egy lelkész ismerősöm szavai nagyon megleptek, aki több évtizedes lelkipásztori szolgálattal a háta mögött azt mondta nekem, hogy ő még egyszer sem olvasta végig a szó hagyományos értelmében a Szentírást. Persze ha összeszámolnánk, hány órát töltött a Biblia felett görnyedve, nem találnánk olyan igét vagy olyan könyvet, amit ne olvasott volna el legalább százszor.

A Szentírás ugyanis a „könyvek könyve”. Ez egyrészt azt jelenti, hogy ez a legtöbbet kinyomtatott, legtöbb nyelvre lefordított mű az ember történetében. Egyúttal azonban azt is jelenti, hogy könyvek összessége. 66 különálló mű, saját címmel és tartalommal.

Két lehetőség áll rendelkezésünkre.

1. Kiválasztunk egy könyvet a 66-ból, és elkezdjük olvasni. Keresünk hozzá magyarázatokat az interneten, vagy a könyvtárban. Hallgatunk hozzá prédikációkat, vagy megkérünk valakit, aki jártasabb nálunk a Szentírásban, hogy magyarázza el nekünk. Ha így teszünk, jegyezzük meg, hogy Pál mindig jó útitárs. Hozzá, és az evangéliumokhoz még sokszor kommentár sem kell.
2. Vannak kiadványok, melyek közvetlenül Bibliaolvasáshoz íródtak. Naptár szerint minden napra egy vagy több igét ajánlanak, és hozzájuk magyarázatot is fűznek. A Református Egyháznak is több ilyen kiadványa létezik. Évről évre más szakaszokkal jelenik meg a Bibliaolvasó kalauz református lelkészek magyarázataival, melyet jó szívvel ajánlok a kedves olvasóknak.

Bárhogy is tegyünk, az első lépés mindig a könyörgés szava kell, hogy legyen: „Uram, küldd Szentlelkedet, hogy megérthessem igédet!” A Szentírás minden szükségeset tartalmaz az üdvösségre. Kincseit azonban az ember önmagától sosem érheti el. A Szentírás olvasása ezért alázatra tanít Isten előtt. Amikor olvassuk, Istenre vagyunk utalva. Akkor érthetjük meg az írást és Isten akaratát, ha maga az Úr fedi fel előttünk.

Keresés a Bibliában

Ha a Bibliával foglalkozó könyvet olvasunk, gyakran találkozunk szentírási hivatkozásokkal: Jn 3,16 ... Mt 5,2 ... Neh 3,4 ... stb. Ha a Bibliaolvasó kalauzt kinyitjuk, ott is ezekkel a hivatkozásokkal találkozunk.

A Szentírás gondozói jelölésrendszert alakítottak ki annak érdekében, hogy könnyebben kereshessünk benne, ha valamit szeretnénk megtalálni. Nem oldalszám alapján, hanem könyvek, részek és versek alapján tájékozódhatunk. Lássunk erre egy példát:

Jn 3,16

János evangéliumának harmadik fejezetéből a tizenhatodik vers: *„Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.”*

1. lépés: Jn – János evangéliuma. Az Újszövetség negyedik könyve.
  - A **könyv** címe rövidített formában. A Szentírás elején, vagy végén (kiadástól függően) megtaláljuk a rövidítések listáját.
  - A könyvek sorrendjét a tartalomjegyzékben találhatjuk. (Egyes Bibliakiadásoknál az Újszövetség könyveinek tartalomjegyzékét az Újszövetség kezdeténél találjuk.)
  - Egyes könyveknél több ugyanolyan címmel található mű is van. Így például a Királyok könyve esetében: 2Kir = Királyok második könyve.

2. lépés: 3 – János evangéliumának harmadik fejezete, Nikodémus története.

- A vessző előtt található szám a **részt vagy más szóval a fejezetet** jelöli egy könyvön belül. Ez a terjedelmesebb egység.
- A zsoltárok könyvében például jól érzékelhető a beosztás lényege: egy fejezet egy zsoltár.

3. lépés: , 16 – A tizenhatodik vers.

- A vessző után található szám a **vers** számát jelöli az adott fejezeten belül. Általában egy-két mondatot fed le.

Versek utáni jelzések előfordulhatnak: a/b a vers egyik fele; köv, k, következő verssel vagy kk az azt követő versekkel együtt.

Könyvek könyve, avagy a Biblia számokban

A Bibliában 66 önálló, sajátos mű található saját szerzővel, korszakkal és háttérrel. Mindegyik munkának megvan a maga értéke, de mindegyik más nehézségű olvasmány. Vannak gyűjtemények, amelyek hasonló eseményekről tudósítanak, vagy hasonló stílusban íródtak. Ezek a gyűjtemények lehetnek egy könyv részei, mint a Zsoltárok vagy a Példabeszédek könyve.

A Szentírást két részre, két nagy gyűjteményre osztjuk:

- I. Ószövetség (39 könyv)
- II. Újszövetség (27 könyv)

A könyvek korát tekintve az Ószövetség az időszámításunk előtti könyveket jelenti. Az események Kr.e. 1500 körül kezdődtek, leírásuk azonban jóval később történt meg. Az Ószövetség legősibb szövegei jelenleg hozzávetőleg 2900 évesek.

Az Újszövetség kora a Kr. u. I. évszázad. A könyvek írásba foglalása folyamatos volt, ahogy a hagyományanyag is fokozatosan gyarapodott újabb részletekkel. A legkorábbi írásos művek Pál egyes levelei, a legkésőbbi minden kétséget kizáróan János levelei és a Jelenések könyve. Az Újszövetség lezárulását hozzávetőleg Kr.u. 100-ra tehetjük.

Az Ószövetség olvasása

I. Történeti könyvek:

Mózes öt könyve, Józsué, Bírák, (Ruth), Sámuel könyvei, Királyok könyvei, Krónikák könyvei, Ezsdrás, Nehémiás, (Eszter).

A történeti könyvek a zsidó nép ókori történetével foglalkoznak.

- Mózes könyvei az ősatyák történeteit, az egyiptomi fogságot és szabadulást, valamint a pusztai vándorlást tartalmazzák.
- Józsué könyvétől a Királyok könyvéig a honfoglalást és letelepedést, valamint a királyok korát írják le.
- A Krónikák könyve szintén a királyok korát vizsgálja, azonban másképp. A Királyok könyvéhez képest a krónikás szerző már inkább értelmezi a történeteket.
- Ezsdrás és Nehémiás könyvei a fogság utáni időszakot írják le.
- A zárójelbe tett két mű, Ruth és Eszter könyvei novellaszerű művek, melyek egy-egy történeten keresztül mesélik el az eseményeket.

Hogyan olvassuk ezeket a könyveket? Fontos tudatosítanunk magunkban, hogy ezek a művek első sorban nem történeti céllal íródtak. A Szentírás hitvallási irat, ezért minden könyve Istenről és az ő cselekvéséről szól.

Másodsorban vegyük figyelembe, hogy a könyvek időszámításunk előtt több száz évvel születtek, magyarán 2500 évvel ezelőtt. Számunkra különös, sőt olykor kegyetlen szokások szerint éltek az emberek. Másképp tekintettek a halálra, a gyilkosságra, és másképp tekintettek egymásra is, mint mi. A család, a törzsi kötelék határozta meg az életüket.

Amikor ezeket az írásokat forgatjuk, rácsodálkozhatunk őseink feltétlen hitére, ráeszmélhetünk emberi gyengeségeikre, vágyaikra és rajtuk keresztül a mi kapcsolataink jelentőségére is. Megláthatjuk a gondviselő Urat, aki kézen fogva vezette övéit a történelem eseményei között, és aki ma is szeretettel veszi körül népét.

II. Tanítói könyvek:

Jób, Zsoltárok, Példabeszédek könyvei, A Prédikátor könyve, Énekek éneke.

Ezek a művek az úgynevezett bölcsességirodalom könyvei. Közülük emelkedik ki a Zsoltárok könyve, mely az Ószövetség legtöbbet használt gyűjteménye.

A Példabeszédek könyve az egyetlen olyan könyv a Szentírásban, amely első rendben az emberrel foglalkozik, Istennel való kapcsolatrendszerén belül. E gyűjtemény világosan kijelöli számunkra a keresztyén etika határait, számos támpontot nyújtva a jó és rossz, helyes és helytelen megkülönböztetéséhez.

III. Prófétai könyvek

Ézsaiás, Jeremiás, Ezékiel, Dániel, Hóseás, Jóel, Ámósz, Abdiás, Jónás, Mikeás, Náhum, Habakuk, Zofóniás, Haggeus, Zakariás, Malakiás.

A Biblia minden kétséget kizáróan legnehezebb könyvei találhatóak itt. Sok félreértés és bizonytalanság lengi körül ezeket az iratokat, és azok szerzőit.

Kik voltak ők? Az óhéber kifejezés egyszerűen „szószólót” jelent. Isten akaratát hirdették a jelenre nézve, a kortársakhoz szólva.

A prófécia nem jóslást, hanem a jövő egy lehetséges kimenetelét jelenti. Fogalmazhatnánk úgy is, hogy a próféták a kortársak tetteit ítélték meg, figyelmeztetve őket a következményekre. A legtöbb próféciaiban szó szerint így olvassuk: „Ha ezt teszitek, ez következik...” vagy „Ha nem tértek meg, büntetésre számíthattok.” A próféták írásaiban tehát a kortársakat kell keresnünk, akikhez az üzenet szólt. A helyzetet kell figyelnünk, amiben a prófécia elhangzott, és hogy arra nézve mi volt Isten akarata. Ha a nép nem tért meg, a szavak igazzá váltak: a prófécia beteljesült.

Ezek az igék azonban nem csak a kortársaknak üzentek. A próféták valóban a maguk korához szóltak, de szavaikat lejegyezték, majd könyvek lettek belőlük, amit aztán az utókor is olvasott. Ők aztán a maguk tapasztalatai szerint formálták a hagyományokat, hozzátették maguk korának üzeneteit. Így jöttek létre a művek, melyek még ma is megtéréseket munkálnak.

Az Újszövetség olvasása stílusjegyek szerint

I. Evangéliumok

Az evangéliumok Jézus életéről, haláláról, feltámadásáról szólnak, négy különböző formában. Ezek a művek úgynevezett ókori „Biográfiák”, azaz életrajzok. A görök irodalomban megszokott jegyekkel mutatják be Jézus életét. Az első három evangélium (Máté, Márk és Lukács) hasonlít egymásra. Ezt a három evangéliumot így együttállóknak, „szinoptikusoknak” nevezzük.

Mind a négy evangélium Jézus életéről szól, de mindegyik másképp. A szerzőik más-más látásmóddal álltak neki a könyveik megírásának. Máté zsidó származású keresztyéneknek, Márk hitetlen görögöknek, Lukács és János az Izrael földjétől távol élőknek, görögöknek és zsidóknak írt. Minden evangélista úgy formálta a történetet, hogy alkalmas legyen az olvasóknak.

Máténál rendszeresen visszatérő elem az Ószövetség igéinek beteljesedése. Szinte minden történet, minden esemény végén találunk egy-egy utalást, mely a zsidókból lett keresztyének számára íródott.

Márk evangéliuma feltűnően rövid, tömör megfogalmazású, hasonlóan egy forgatókönyvhöz. Ezt a művet vélhetően úgy írták meg, hogy akár drámajátékokban, vagy színházi előadásban is megjeleníthessék.

Lukács evangélista műve előszavában maga fogalmazza meg evangéliumának legfontosabb ismervét: alapos és részletes. Történetei rendkívül informatívak. A szerző, orvosi végzettségéből fakadóan érzékeny a betegek, az elesettek, a kitzasztottak iránt. Nem egy gyógyítási történetben alapos részletességgel látjuk, mi és hogyan történt.

János evangéliuma a szinoptikusokhoz képest is sokkal egységesebb mű. Felosztása, a történetek egymásutánja tudatos teológiai döntéseket feltételez. János evangéliumát könnyedén megérthetjük egyetlen szempont észben tartásával. János az egész evangéliumban Jézus kereszthalálára és feltámadására összpontosít. Minden esemény e felé halad. Jézus és a farizeusok közötti vita a fejezetek sorában egyre élesebbé válik. A tanítványok, ahogy a kereszt felé haladunk, egyre bizonytalanabbá válnak. Elérkezik a Passió, és a történet minden szála a céljához ér, a beteljesedéshez. A feltámadás után pedig lassan minden a helyére kerül.

II. Levelek

Az Újszövetségben található többi könyv már nem magáról Jézusról, hanem Jézus követőiről szól. A legtöbb mű levél formában olvasható. Címzés, üdvözlés, üzenetek, intelmek, zárlat. Ezek a művek, mivel rövid terjedelműek, rendkívül tömörök. Mégis könnyen olvashatóak, hisz ezeket a leveleket felolvasásra szánták egy-egy közösség számára.

A felosztásból kimaradt művek

E felosztás alól kivételt képez Dániel könyvének második fele (az ötödik fejezettől), továbbá az Apostolok cselekedetei, és a Jelenések könyve.

Az Apostolok Cselekedetei folytatása Lukács evangéliumának. E könyv az egyház létrejöttének körülményeiről tudósít. A Pütkösdi eseményekkel vette kezdetét az az időszak, amit az ógyház korának hívunk. Előbb Jeruzsálemben, majd Izráel több városában kis közösségek alakultak, ahogy az evangélium terjedt. Az apostolok missziós prédikációiból többet is olvashatunk a műben. Lukács leírása aztán Pál munkásságával folytatódik és zárul, az ő missziói útjaiba enged betekintést.

Dániel könyvének második fele, valamint a Biblia utolsó könyve, a Jelenések könyve úgynevezett „apokaliptikus művek”. Nem tartoznak egyik könyvcsoporthoz sem. Ezek a művek okozzák a legtöbb fejtörést a Bibliaolvasók számára. Aki mélyebbre akar ásni, igen nehéz fába vágja a fejszét.

Dániel könyvének második felében Isten uralmáról olvasunk, nehezen érthető képekkel, történelmi jóslatokkal. A Jelenések könyve ellenben az Újszövetség képrendszeréből épít. A két apokaliptikus mű között megannyi összefüggést találhatunk.

A könyvek egészét érintő megértésünk mindazonáltal végtelenül egyszerű. Fontos észben tartanunk, hogy ezek a könyvek teológiát művelnek. A megannyi szimbólum, szám és kép között egyetlen fő üzenet rejtőzik. Mintha ugyanazt az egy dolgot akarnák elmondani ezerféleképpen. Ez az üzenet így hangzik: az Isten, és az ő Fia, Jézus Krisztus mindenekfelett Úr.

A két szövetség viszonyából fakadó tévhitek

Mint látjuk, a két könyvcsoport egészen más körülmények között íródott. Az Ószövetség legnagyobb része hamisítatlan törzsi, majd ókori izraeli látásmódot tükröz, egy-egy kivétellel (Eszter, Dániel könyvei).

Az Újszövetség azonban a zsidó és görög kultúra keveredésében íródott. Szövegezése, különösképpen az evangéliumok nyelvezetét tekintve arámról fordított görög. Míg a főszereplők anyanyelve az arám volt, addig a könyveket kizárólag görög nyelven olvassuk. Mindezek mögött ott található az Ószövetség gondolatvilága, jelképrendszere, mintegy alapként. Ez az alap azonban csak odafigyeléssel és alapos vizsgálattal érzékelhető.

Vannak, akik élesen elválasztják a két szövetséget egymástól. Tévedésük jelentős károkat okoz a Biblia amúgy is nagy odafigyelést igénylő megértésében. Kellő felkészültség és alapos ismeretek hiányában úgy gondolják, hogy nem lehet ugyanaz az Isten, aki az Ószövetségben könyörtelen és bosszúálló, az Újszövetségben viszont kegyelmes és jótevő. Határozott nemet kell mondanunk erre a felvetésre. Isten ugyanis változhatatlan. (Jak 1,17).

A különbözőségek nem csupán nyelvi és fogalmi eltérések. Az Ószövetség történetei több évszázadot ölelnek át, míg az Újszövetség egy évszázad történéseit meséli el. Isten igéje mindig a jelennek szól. Természetes, hogy évszázadokon keresztül jóval több esemény történik egy nép életében, mint néhány évtized alatt.

Az Újszövetség ráadásul békeidőben íródott, így nem sokat olvashatunk benne háborúkról vagy más szörnyűségekről. Jézus halála és az Újszövetség jelentős részének megírása után tört csak ki például az a felkelés, melynek hatására egész Jeruzsálemet földig rombolták. Erről azonban már az írás alig tudósít, hisz ekkor már a legtöbb művet megírták.

Vannak, akik előszeretettel mossák össze a két szövetség igéit. Nem tagadom, vannak átfedések, utalások, de ettől még az értelmezésünk nem lehet vak észrevenni a két kor különbözőségeit. Mindazonáltal csodálatos, ahogyan a két szövetség titokzatos módon egy célt szolgál. Vannak próféciák, melyek Jézusban teljeseztek be. Vannak előképek, melyeket utólag

értelmezhetünk a bekövetkezett események fényében. Helytelen lenne mégis azt állítani, hogy az Ószövetség prófétái látták előre Jézust, aki csak évszázadokkal később született.

Ellenben az Újszövetség minden igéje, ahogy maga Jézus is az Ószövetségből merít. Ahogy ő maga magyarázza: „Azért minden írástudó, aki tanítványává lett a mennyek országának, hasonló ahhoz a házigazdához, aki újat és ót hoz elő kamrájából.” (Mt 13,44) Ezért szükséges mindkét szövetséget ismernünk, mert így nyerhetünk igazán széles látószöveget az evangélium megértéséhez.

Az ószövetségi törvények ránk már nem vonatkoznak, mindazonáltal Jézus nem eltörölte azokat, hanem betöltötte. Nekünk is így kell tennünk! Nem szabad legyintenünk az Ószövetség igazságaira! Meg kell látnunk, mi miért íródott, és ez alapján kell élnünk nekünk is, krisztusi szabadságban!

Haladó Bibliaolvasók számára különös élményeket rejt az evangéliumok és az Ószövetség kapcsolata. Az összefüggésekre való rácsodálkozás Isten megismerését mélyíti el bennünk. A Biblia minden oldalán, a jobb alsó sarokban találjuk meg ezeket a hivatkozásokat.

Továbbá szintén haladóknak ajánlom a bibliakutatók aranyát, ami a konkordancia. Magyar nyelven is több ilyen mű érhető el. A Kálvin Kiadó gondozásában jelent meg például a Bibliai fogalmi szókönyv. A konkordanciák egy-egy kifejezés előfordulási helyeit közlik, ezáltal mélyebb betekintést nyújtva a fogalmak világába. Ha ugyanis fogalmaink nincsenek rendben, az írást sem úgy fogjuk érteni.

Betekintő rész

A különböző könyvekben ezernyi összefüggést és utalást találunk. A szerzők ugyanarról az Istenről szólnak, de mindegyikőjük másképp, a maga körülményei között. Ahhoz, hogy megfejtsük az üzeneteiket, két szempontot kell figyelembe vennünk:

1. Meg kell értenünk, hogyan gondolkoztak.
2. Meg kell ismernünk azt a kort, amelyben éltek.

Isten munkája a történelemben

A Biblia minden eseménye egyetlen nagy történetbe fut össze: Isten és az ő népe történetébe. Az ő akaratának megvalósulása ez. Ő azt akarja, hogy az övéi, akik hisznek benne, örök életet nyerjenek. Ezt a célt Isten a történelemben, velünk akarja megvalósítani.

A teremtéstől indult, Ádám és Éva áldásával, majd az ősatyákkal, az ígéretekkel és szövetségekkel folytatódott. Az Egyiptomból való szabadulás, majd a pusztai vándorlás következett. Isten mindvégig jelen volt népe életében. Részt vett a történetekben, akaratának megfelelően alakította az eseményeket.

Majd a letelepedés, a királyok kora, a fogság és a hazatérés. Isten jelen volt az övéi életében, terelte és tanította őket és ha kellett, büntetésével igazságot szolgáltatott népének, vagy épp népével szemben. Ott volt a próféták szavaiban, a hozzá hű királyok döntéseiben, de a hitetlenek bűnhődésében is.

Évszázadok teltek el, majd eljött maga Isten is. Testté lett, gyógyított, tanított, majd az övéiért kereszthalált halt. Az üdvtörténet beteljesült, a kegyelem teljessé lett. A történet azonban nem ért véget. Jézus feltámadt. Tanítványokból gyülekezetek, gyülekezetekből egyház lett és az üdvtörténet velünk íródik tovább!

Isten munkája értünk

A szabadulásunk az üdvtörténet célja. Itt azonban nem csak Jézus Krisztus kereszthalálát kell látnunk. A szabadulás jóval több egy történelmi eseménynél.

Jézus áldozatának megannyi előképét ismerjük. A teremtést, amikor Isten a káoszból rendet alkotott és megszabadította a világot a sötétségtől. Előképe az Egyiptomi fogságból való szabadulás is, amikor megmenekültek az utolsó csapástól azok, akik a páskabarány vérét az ajtófélfára kenték.

A szabadulás nem egy időpontot jelent. Igen, Jézus valamikor időszámításunk után a harmadik évtizedben kereszthalált halt. Istenre azonban az idő keretei nem érvényesek. Így maga az Úr Jézus is kezdettől fogva az emberiség Megváltója. Ő a páskabarány, aki által megmenekültünk. Ő a fény a sötétben, aki által megszabadulhatunk a káoszból.

Hogyan is kell ezt értenünk? A Szentháromság Isten munkálkodott az Ószövetségben is, mégpedig mindhárom személyében. Akik a ószövetségi Bibliát írták, másképp értették Istent, mint mi. Számukra még nem volt olyan világos és egyértelmű, amiben mi hiszünk. Nem ismerték még személyesen Jézust, de a Szentlélek sem adatott úgy a számukra, mint nekünk. Ettől azonban az ő hitük még ugyanolyan értékes volt. Sőt, az ő szabadulásuk is olyan szabadulás volt, mint a miénk. Bűneikből tértek meg, Istennek fogadtak hűséget, neki adtak hálát, rájuk is kiáradt a kegyelem.

A Bibliát megírták, lezárták, majd nyelvünkre fordították. Ez azonban nem jelenti azt, hogy le is zárult a benne foglalt történet. Nem fogunk új fejezeteket írni hozzá, ez egyértelmű. Nincs ugyanis szükség erre. Benne mindent megtalálunk, ami a mi szabadulásunkhoz kell. A mi történetünk is belefoglaltatott az ígéretek által.

Isten ígéretei megbízhatók. Megvalósítási arányuk 100%. Az ígéretek beteljesedéséhez azonban szükség van olyanokra, akik meg is ragadják, el is kérik azokat Istentől. A szó szoros értelmében érvényt kell szereznünk az ígéreteknek, hogy a mi korunkban is megvalósulhasson.

Isten munkája velünk

Hogyan ragadhatjuk meg Isten ígéreteit? Az első és legfontosabb lépés, hogy ismernünk kell ezeket az ígéreteket. Olyan ez, mint egy szerződés. Ha az apró betűs részt nem olvassuk, bármi megtörténhet. Isten ajándékait meg kell ragadni, ehhez viszont az apróbetűs részt is ismernünk kell.

Isten szerződést kötött velünk. Szövetségre lépett velünk, emberekkel. Kereszthalált halt értünk, majd feltámadt. Megígérte a tanítványainak, így nekünk is, hogy velünk marad minden napon. Ennek a szövetségnek a mai formája a keresztség és a konfirmáció. A keresztségben szüleink kötöttek szövetséget Istennel. Megfogadták, hogy „úgy nevelnek és neveltetnek minket...”, hogy mi magunk is a szövetségbe tartozunk saját akaratunkból. A konfirmáció ennek a megerősítése, hogy mi magunk is megtértünk Istenhez, neki szenteljük az életünket.

Amint ezt a szövetséget elfogadtuk, az áldások a mi életünkben is érvényre juthatnak. A szövetség alapokmánya a Biblia, ami tartalmazza a feltételeket és az áldások ígéretét, azaz az apró betűs részeket.

Hogyan tudjuk érvényre juttatni ezeket az áldásokat? Gyakran használt jelmondatunk fejezi ki ezt: „ora et labora!”, vagy „orando et laborando”. Azt jelenti: „imádkozz és dolgozz!” Imádságunkban az ígéretek megvalósulását kérhetjük. „Uram, te megígérted, hát most elkérem...” Munkánkkal pedig elvehetjük a nekünk szánt javakat. Rajtunk áll, hogy mit kérünk és hogy miért munkálkodunk.

A szövetségben azonban nem csak ígéretek vannak, hanem parancsok is. Ahogy Isten kötelezettségeket vállalt felénk, úgy nekünk is vállalnunk kell a ránk eső részt. A tízparancsolatra szoktuk mondani, hogy a tíz „nem” parancsai. Ez azonban egyáltalán nem igaz. Szó szerint ezek a szavak ugyanis nem is parancsok, nincsenek felszólító módban. Úgy lenne helyes a fordítás, ha minden egyes parancsolatmögé odatennénk: „Ha én vagyok az Istened, akkor nem fogsz...”

Bármilyen különösen is hangozzék, a parancsokban már benne foglaltatik maga az áldás is. Aki ezeket a parancsokat követi, az apró betűs rész áldásait is megkapja melléjük! Ellenben, aki a parancsoknak ellenszegül, annak a büntetése maga a bűn lesz, amivel az ember önmaga ellen vét.

Isten munkája bennünk és általunk másokban

Mik ezek az áldások? Egyetlen szóval lehetne összefoglalni Isten munkáját bennünk: a megszentelődés. A „szent” szó nem tökéleteset jelent. Az eredeti

kifejezés annyit tesz, mint „elválaszott, elkülönített”. Azt fejezi ki, hogy Isten magának elkülönít.

Hogyan teszi ezt? Észrevétlenül, napról napra. Az ő munkája bennünk olyan, mint egy csöndesen csordogáló patak egy erdő közepén. Telnek az évtizedek, a kis folyócska medre pedig egyre alakítja ki magának az utat.

Minden pataknak van azonban forrása, eredője. Nincs ez másképp a mi életünkben sem. Valahol el kell kezdeni. Kell, hogy legyen egy első találkozás, egy első döntés. Meg kell ragadnunk az Istennel való szövetséget. Másképp nem megy.

Mindez nem azt jelenti, hogy Isten mindent megcsinál, mi pedig nézünk, mint a moziban, pattogatott kukoricát majszolva. Isten végzi a munkáját, de mi sem ülhetünk ölbe tett kézzel. Az érdem azonban egyedül Istené. A dicsőség, minden munkánk sikere kizárólag az övé. Ha belegondolunk, nincs is ebben semmi meglepő, hisz ő alkotott minket. A tőle kapott tehetségünket kamatoztatjuk. A munkánkat is ő áldja meg, ő viszi sikerre próbálkozásainkat.

Nem véletlen az a mondás, hogy „emberé a munka, Istené az áldás” (Zsolt 127 alapján). Mégis milyen munkát kell végeznünk? A munkavállalók nyelvén szakmunkát. Mindenki azt teszi, amihez ért, amihez tehetséget kapott az Úrtól (lásd talentumok példázata: Mt 25,14köv; Lk 19,12-27).

Itt, Isten országában, minden munka a teremtményekért, első renden pedig az emberért van. Egyszóval a mi munkánk is az embert szolgálja. Építhetünk akármilyen gyönyörű épületeket, felhúzhatunk akárhány templomot, mindez közösség nélkül mit sem ér.

Úgy fejezi ki mindezt a Szentírás, hogy sáfárok vagyunk. Isten ránk bízott mindent ezen a földön, hogy az ő akaratának megfelelően munkálkodjunk. Ezért kell hát az ő akaratát kellőképpen megismernünk, hogy betölthessük küldetésünket.

Értelmező rész

Megismerni Isten munkáját

Olvasnunk kell a Bibliát és értelmeznünk. Ez az értelmezés azonban egyáltalán nem egyszerű feladat. Évezredek teltek el, az ember pedig sokat változott azóta. Másképp látjuk a világot, másképp tekintünk önmagunkra is.

Van ebben mégis valami rendkívüli. A Biblia ma is érvényes, annak ellenére, hogy annyi minden megváltozott. Nem vesztett érvényéből akkor sem, amikor sorra érkeztek a tudományos felfedezések. Most is ugyanolyan élő és ható, amikor már a telefonjainkon olvassuk az írást. Nincs ennél nagyobb csoda! Ma, a XXI. században is milliók olvassák nap, mint nap.

Mi változott a megírása óta? Több szempontot vegyünk figyelembe. Először is az ember ma már másképp tekint az időre, mint akkor. Az ókori ember nem folyamatosságban látta az időt. Átélték az idő változását, az évszakokat, a napok múlását. Az időre mégis úgy tekintettek, mint alkalmak összességére. Események, történetek, melyek valamiféle titokzatos módon futnak össze. Az ember ideje pedig sokféle idő egymásutánja. Ebben az értelemben a jövőt sem úgy értették, mint mi.

Ebben az időértelmezésben az ünnepeknek kiemelt szerep jut. Az ünnepek voltak azok az idők, amikor az Isten szentsége különösképpen kiáradt. Titokzatos pillanatok, amikor a múlt eseményeibe újból beléphettek. Újra élhették az őseikkel történt csodákat, az üdvtörténet egy-egy eseményét.

Ebben az időszemléletben mégis van valami, ami folyamatos. Isten jelenléte volt az számukra, ami összefogta ezeket az időket. Ez volt a bizonyosságuk is, hogy minden idő, minden esemény és pillanat Istent szolgálja. Az ókori népek közül Izráel volt az első nép, akik az időt hozzánk hasonlóan, lineáris módon voltak képesek szemlélni. Ez a folytonosság azonban Isten nélkül csak idők egymásutánját jelentette volna.

Istenben pedig ezek az idők jövőt is alkottak. Idővel ráébredtek, ha a múltban és a jelenben minden időnek Isten ad értelmet, így kell lennie a jövőben is.

Isten munkája az örökkévalóságban

Van két fogalom, két képrendszer a Szentírás megannyi könyvében, melyek Isten jövőre vonatkozó céljairól szólnak. Az Ószövetségben úgy nevezzük ezt, mint az „Úr napja”, az Újszövetségben pedig úgy, mint „Isten országa”.

Ezen fogalmak megértéséhez azonban látnunk kell az ókori ember időről alkotott felfogását. Mint az előző oldalon láttuk, az ókor embere eseményeket látott, melyek egymásutánja alkotja az életének idejét. Ezek az események azonban egy irányba haladnak, ezt az irányt pedig Isten jelöli ki. Úgy nevezzük ezt, hogy Isten akarata felé tart minden esemény, minden idő.

Az Ószövetségben a próféták könyveiben látjuk ezt az eseménysort. Jól ismert Jóel könyvének harmadik fejezete: „A nap elsötétül, a hold vérvörössé válik, mielőtt eljön az Úr nagy és félelmetes napja.” Az események egymásutánja végül elvezet az „Úr napjára”. Ez a nap egyértelműen a jövőre irányul. Lesz majd az idők végén egy esemény. Ez a pillanat Isten akaratának teljes megvalósulása lesz. Minden, amit az ember évszázadokon át megszokott, akkor megváltozik. Minden az égen és a földön az Úr akaratának engedelmeskedik majd. Nem lesz bűn, sőt a bűnösök ítéletre jutnak. Erről szól az „Úr napja”.

Az Újszövetségben Jézus másképp látja az idők végét. Isten országa nem valamilyen jövőben bekövetkező esemény. Sőt, Pünkösöd napján Péter apostol maga mondja az összegyűlt tömegnek, hogy ma Jóel próféciája beteljesedett. Jézus és általa a tanítványai is úgy látják az „Úr napját”, mint ami benne, Isten egyszülött Fiában teljesedett be.

Az Úr napján Isten országa elközelgetett. Maga a Mindenható Isten lett emberré. Isten országa közénk érkezett. Ez az az esemény, amire az Ószövetség embere várt.

Isten országa nem valamiféle másvilágot jelent. A mennyország sem valamiféle aranykapukkal körülhatárolt nagy fehérség. Isten országa Isten akaratát jelenti, ami az ő Fia áldozatában az embereknek adatott. Mi pedig már ebben az országban élünk, már ha magunkra nézve elfogadjuk. Halálunk után pedig színről színre láthatunk majd.

Isten munkája a világban

Az ókor embere egészen másképp látta a teremtett világot is, mint mi. Megannyi természettudományos felfedezés vezetett el odáig, hogy ma így lássuk a minket körülvevő világot. Éppen ezért a Biblia kijelentéseit „az ókor szemüvegén keresztül” kell látnunk. Nem természettudományos mű, hanem hitvallás. Nem foglalkozik azzal, hogyan jött létre a világ. Az érdeklő, hogy ki hozta létre.

A csodákat sem úgy kell látnunk, mint valamiféle természettudományos eseményeket. Voltak korok, amikor a Biblia vizsgálói megpróbálták belemagyarázni Jézus csodáiba az akkori modern kor felfedezéseit. Ez teljességgel helytelen. Jézus és a Biblia csodáit annyira érthetjük, amennyit olvasunk róla. Ezen felül csupán régészeti leletek lehetnek segítségünkre.

Mire elegendő a Biblia szövege?

A Szentírás hitvallási irat. Nem azért íratott, hogy az ember a kíváncsiságát csillapítsa. A célja, hogy megismerjük általa Istent és hogy megszabaduljunk a bűnökből és azok következményeiből.

Az ígét tehát alázattal kell vizsgálnunk, mert nem áll rendelkezésre benne elegendő információ minden kérdésünkre. Ellenben a Biblia teljes mértékben elegendő arra, hogy Istent megismerhessük általa. Ez a Biblia íróinak hitvallása: Isten megismerése az ember legfőbb feladata.

Ezzel együtt nem ördögtől való józan eszünk, hisz maga Pál is használja nem egy helyen. „... én mondom, nem az Úr...” (1Kor 7,12). Helye van az emberi tanácsoknak. Isten adta a gondolkozást, hogy használjuk. Mindennek azonban kizárólag addig van helye, amíg a Szentírásnak nem mond ellent!

Így lehet találgatnunk azokról a dolgokról is, amikről az írás nem beszél. Így például arról, hogy vajon Ádám és Éva is meghalt volna, ha nem esnek bűnbe? Van helye a találgatásnak, vannak támpontjaink is ezekhez, itt van például az élet fája, amiről Ádám és Éva már nem ehetek (1Móz 3,22). Mindazonáltal e találgatások sosem lehetnek fontosabbak az élő Isten üzeneténél!

Magyarázó rész

Bibliai alapfogalmak

▮ **Akarat** (Isten akarata): Isten akarata egyszerre jelent döntést és végrehajtást. Azt fejezi ki, hogy mi Isten szándéka a teremtett világgal. Akarata teljes mértékben szuverén, a saját elhatározása alapján cselekszik.

Isten (velünk ellentétben) nincs idői keretekhez kötve, akarata és döntései örökkévalók. Amikor Isten akaratára hivatkozunk, vagy abban keresünk megnyugvást, örökkévaló és mindenható erőt hívunk segítségül.

Isten akarata ebben a világban a legtökéletesebben Jézusban teljesedett be. Jelentős mozzanata ennek az akaratnak a szabadítás, mely Istennek kezdettől fogva jelen lévő cselekvése. Jézus az Atya akaratának vetette alá magát. Kérte az Atyát több ízben is, hogy az ő akarata legyen meg. A keresztyén ember imádságában Istennek rendeli alá magát. Ezt a szándékot fejezi ki a meghatározás, hogy „Jézus nevében” imádkozunk, azaz az ő módján, ahogyan ő tanított bennünket.

▮ **Áldás-átok**: Üdvhozó, hathatós erő, vagy annak hiánya. Az Ószövetségben az áldás leginkább a kézzelfogható, látható fejlődést jelentette: teljes (egészséges) életet és előre jutást, nyugalmat és növekedést. Minden áldás Istentől származik. Rajta kívül nincsen áldást hozó erő.

Az átok Isten erejének megfogyatkozása az emberben. Isten ereje önmagában sosem fogyatkozik meg, örökké állandó és végtelen. Az átok a bűneset következménye, így az emberben történik. Átkot mondani kizárólag Isten igéjének tanítása szerint lehetséges. Isten akaratának ellent mondó átokmondás tiltott, így érvényét veszti (Bálám története, 4Móz 22,18).

Áldást kívánni: közbenjárás. Isten felhatalmazásán és akaratán alapszik. Az áldást maga Isten teszi hatályossá.

▮ **Áldozat**: lemondás. Szent cselekmény, melyben az ember kifejezheti Istennek háláját. Az Ószövetség áldozatai közül csak a hálaáldozat intézménye maradt

érvényben. Minden más áldozatot Jézus töltött be a kereszten, az ő áldozata mindenkor érvényes vétekáldozat és engesztelés.

„De senki se jelenjék meg üres kézzel az Úr színe előtt! Mindenki aszerint vigyen ajándékot, amilyen áldást kapott Istenedtől, az Úrtól, aki adja azt neked.” 5Móz 16,16b-17

Az áldozatnál elsődleges jelentőségű a lelkiesség, amivel az áldozatot viszik. „Jókedvű adakozás” azt jelenti, hogy ki-ki szívében előre eldöntve adakozzon.

Atya Isten: Istennek a világra kiterjedő gondoskodása és irgalmassága. Isten első sorban Jézus atyja. Az ő követésével azonban mi magunk is Isten fiaivá leszünk, örökölve az ő országát. Ez az örökség nem csak halálunk utánra szól, Jézus áldozatával már most is örökösei lehetünk, teljes megvalósulása azonban Jézus visszajöveteléig várat magára.

Bálvány: Isten megragadásának, befolyásolásának kísérlete. Mivel Isten láthatatlan, testetlen valóság, ezért az ember minden eszközével arra vágyik, hogy megragadja őt. A bálványkészítés célja Istent láthatóvá tenni, körülhatárolni. Minden bálványimádás-kísérlet bűn. Isten akarata ugyanis az, lemondjunk minden emberi eszközünkről, amikor őt keressük.

Bűn: szembeszegülés Isten akaratával. A bűn viszonyfogalom, törvény nélkül értelmezhetetlen. Isten akaratát a Bibliában jelentette ki, ezért a bűnt is a Szentírás alapján kell megítélnünk.

Megkülönböztetjük a bűn két formáját: a hajlamot és a megvalósulását. A hajlam velünk született bűnösség, mely a bűnnek való szolgaságban valósul meg. Az ember gyermekkorától fogva nem tud valóságos jót tenni. A bűn megvalósulása az elkövetés, mely konkrét eseményt, vagy állapotot jelent.

A Szentírás különbséget tesz a bűn mértékében. Ellenben a legkisebb bűn is torzulást jelent, mely megrontja az Istennel való kapcsolatot.

Elhívás: Isten akarata az életünkkel kapcsolatban. Függetlenül Istentől kapott tehetségünktől, másrészt attól, hogy a környezetünk miben szenved

hiányt. Éppen ezért az elhívásunk, ahogy személyiségünk is napról-napra változik.

Elhívásunk betöltésével részt veszünk Jézus Krisztus világot megváltó és helyreállító munkájában. Ennek módját folyamatosan keressük Isten akarata és önmagunk fokozatos megismerése által.

┌ **Eljövétel** (parúzia): Jézus végső eljövetele, Isten akaratának tökéletes megvalósulása, az ítélet napja, a világ vége. Hitünk szerint ekkor jön majd el a pillanat, amikor minden valaha élt Istenben hívő lélek vele egyesül.

┌ **Feltámadás**: testünk örök formájának felöltése. A feltámadás, ahogyan Jézus feltámadása is, testben történik majd. A feltámadásunkban való bizonyosságunkat Jézus feltámadására alapozzuk. Ahogyan ő legyőzte a halált, úgy fogunk mi magunk is átmenni a halálból az életbe.

┌ **Fiú Isten**: Jézus Krisztus, a testet öltött Ige. Három tisztét különböztetjük meg. Jézus próféta, aki Isten akaratát jelenti ki az embereknek. Tanított és gyógyított. (Fő)pap, aki szenvedésével, és egyetlen áldozatával eleget tett az egész emberiség bűnéért. Király, aki Atyja jobbán ülve kormányozza a teremtett világot, míg el nem jön az utolsó ítélet. Dávid fia, a Dávid házának tett ígéret beteljesítője.

┌ **Hálaadás, magasztalás**: az ember válasza Isten cselekedeteire. Tapasztalatokra épül. A hálaadás történhet imádságban, éneken, áldozatban. A hálaáldozat minden esetben áldozatot jelent. Megváltunk valami értékestől, hogy a még értékesebbet magasztaljuk. Az Ószövetségben ezért minden ilyesfajta áldozat valami különleges ajándék odaáldozását jelentette: első zsenge, elsőszülött. Az ember az értékeinek odaáldozásával fejezi ki Isten és önmaga előtt, hogy számára Isten a legértékesebb.

A hálaáldozat jó rendjére számos igehely figyelmeztet. Az áldozat ne legyen felelőtlen, vagy hirtelen meghozott döntés.

☐ **Hit, Isten-tapasztalat:** A hit két pillére bizalom és meggyőződés. Ha az egyik pillér hiányzik, a hit integritásán esik csorba.

Az igaz hithez szükség van kötődésre, Istennel való kapcsolatra. Bizalomra abban, hogy Isten Jézusban nekem is örök életet ad.

Az Isten-ember kapcsolatban maga az Úr mutatkozik meg Szentlelke által. Úgy nevezzük ezeket a jelenségeket, hogy csodák. Ezek a tapasztalatok a legtöbb esetben Isten válaszai az ember hitére. Ilyen Isten-tapasztalatnak nevezünk minden eseményt, melynek bekövetkezése a természet ismert törvényei alapján vagy lehetetlen, vagy nagyon alacsony valószínűségű volt. Szokatlan együttállások, megmagyarázhatatlan jelenségek, vagy épp olyan igei üzenetek, melyek titokzatosan megszólítanak. A legtöbbször a Szentírás olvasásakor, vagy istentiszteleti közösségben történik, amikor Isten az ő lényegéből a Bibliaolvasónak (-hallgatónak) felfed valamit.

Az igaz hithez továbbá szükség van Isten megismerésére is. A hittapasztalatok önmagukban ugyanis azt eredményeznék, hogy bár bizonyos kötődés kialakul, az nem felel meg a valóságnak. Isten megmutatkozik, az ember pedig félreérti. Ennek gyakori következménye a megszállottság, mely nem Isten önkijelentésére épít, hanem sajátos emberi gondolatokra. Az ismeretet nélkülöző hit további következménye, hogy a hívő ember naivvá válik, nem számolva mindazzal, ami körülveszi. Az emberi problémákkal nem hajlandó szembesülni, ezeket a „szőnyeg alá söpri”, miközben Jézus nem egyszer hangoztatja, hogy a betegekért jött, tehát a keresztyénségnek pont hogy az emberiség torzulásai ellen kell küzdenie, részt vállalva a helyreállító munkában (lásd *világ* szócikk).

☐ **Hitvallás:** Jézusi parancs alapján a hit elengedhetetlen alkotóeleme annak megvallása. Önző, befelé forduló hit nem tartható fenn. Miután az ember Isten-kapcsolatban örök életre vezető hitre jut, onnantól kezdve a megtapasztalt csodákról tanúvallomást kell tennie, mások hitét építve. Ha ezt nem teszi, egyrészt Jézus parancsával áll szembe, másrészt az addig kapott ajándékait tékozolja (ássá) el, az egy talentumos szolgához hasonlóan.

┌ **Ige:** egyszerre szó és tett. Isten akaratának kifejeződése és megvalósulása. Isten igéje hathatós.

┌ **Ítélet:** Isten igazságának érvényre jutása. Az ítélet egyedüli alapja az Isten akaratának való megfelelés.

┌ **Jó:** Isten akaratának megfelelő, hasznos.

┌ **Kegyelem, megbocsátás:** Isten cselekvésének módja. A teremtményekkel nem érdemeik szerint bánik, hanem saját jósága szerint. A kegyelem valamilyen célra történő kiválasztás. Újszövetségi értelmében a kegyelem Jézus neve által valósul meg, az ő személyén keresztül. Már születése, testet öltése is Isten kegyelmének megvalósulása azzal az ígérettel, hogy általa nyer szabadulást az egész emberiség.

Kegyelmi ajándékok: a kegyelem jelenlétének érzékelhető megvalósulásai. Jézus követőiben a Szentlélek Isten ereje él és működik. Az ember számára ezen ajándékok kívülről adatnak a megtérés után, nem pedig születésétől fogva. A kegyelem jelenléte az új élet erejében nyilvánul meg. Éppen ezért az új élet ereje (a kegyelmi ajándékokkal együtt) bizonyosság számunkra Isten irántunk tanúsított kegyelméről.

┌ **Kegyesség:** az Istenhez tartozás kifejezője. Az Ószövetségben a kegyességet az Istenfélelemmel azonosították. Kegyes ember az, aki féli az Urat és hűségesen megtartja akaratát.

Az Újszövetségben a törvény betartása nem töröltetett el. Ellenben a törvény paragrafusainak értéke megváltozott, amint Jézus a törvény egy mélyebb értelmezésére tanította az övéit. Jézus azt parancsolja a tanítványainak, hogy töltsék be a törvényeket, azaz értsék meg és éljék meg Isten akaratát. Már nincs szükség „mankókra” ahhoz, hogy megélhessük az Úr akaratát. Elég betartanunk hozzá a szeretet parancsolatát. Jézus ennek a szeretetnek mintaképe.

▮ **Kiválasztott nép:** Az ősatyáktól kezdve választott ki magának Isten egyeseket, hogy az ő szolgálatába álljanak. Kijelentette önmagát számukra, megmutatta nekik akaratának értelmét, majd néppé tette őket és törvényeket adott a számukra. Jézusban Isten maga jött a földre, teljessé téve akaratát a feltámadásban. Egészen eddig a kiválasztott néphez kizárólag zsidók tartoztak.

A Pünkösdi események után, az egyház létrejöttével vette kezdetét az Izráel földjén kívüli misszió, először a diaszpórában élő zsidókkal, majd a pogány népekkel. A pogányok közötti misszió kezdeteként látjuk Péter és Kornéliusz történetét, amelynek zárómondataiban a kiválasztott nép fogalma kibővül: „Most értem meg igazán, hogy Isten nem személyválogató, hanem minden nép között kedves előtte, aki féli őt, és igazságot cselekszik.” ApCsel 10,34-35 (Az aláhúzott részekkel kapcsolatban bővebben: kegyesség szócikk.)

▮ **Küldetés** (parancs): Isten akaratának megvalósítása. A keresztyénség küldetésében az alapvető iránymutatásokat Jézus parancsai tartalmazzák. Ő az, aki kiválaszt és ő jelöli ki a küldetést is.

Aki ezen parancsoknak ellenszegül (megtagadva Isten akaratát), az egyúttal megszakítja Istennel való mindennemű kapcsolatát is.

▮ **Megtérés:** eredeti kifejezésében 180 fokos fordulatot jelent.

Kettős értelmű: életátadás és bűnök letétele. Gyakorta az első megtérést nevezik „a megtérésnek”, amikor először szenteli valaki oda magát Istennek.

▮ **Név:** A név az ókorban egyúttal az erő kifejezése is. Ha egy istenségnek ismerték a nevét, azzal használni is tudták az erejét. Ezért jelentette ki magát Isten Mózesnek úgy, mint „vagyok, aki vagyok”. Ezzel ugyanis nem árult el többet önmagáról, csak annyit, hogy ő „a létező” Isten, szemben minden más istenséggel, akik emberek kitalációi.

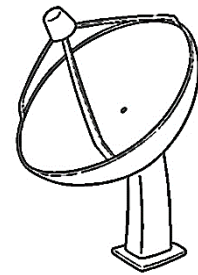
┌ **Örök, örökkévaló:** Kettős értelmű kifejezés. Egyrészt az örökkévalóság folyamatos jelent fejez ki. Isten számára ugyanis nincs múlt vagy jövő. Nála csak jelen idő létezik. Megfordítva: számára az idő minden pillanata a festővászon egy területe.

Az ember szempontjából, azaz az idő által szabott keretekben az örökkévalóság jelentése: nincs kezdete, sem vége; tehát a múltat, a jelent és a jövőt is magába foglaló valóság.

┌ **Pap:** az Ószövetségben olyan Istentől elhívott, a szolgálatra felszentelt személy, aki áldozatot mutathatott be.

Hitünk szerint Jézus áldozatában mindannyian közvetlenül részesülünk (egyetemes papság elve). A Szentlélek által bűneinket magunk megvallhatjuk, így nincs szükségünk más közbenjáróra Isten előtt.

┌ **Példázat** (parabolé): Olyan történet, amelyben minden esemény és részlet egyetlen fókuszpontra utal. A történeteknek ezért egyetlen fő üzenete van.

┌ **Sátán, ördög, gonosz:** ellenség. Isten akaratát igyekszik megghiúsítani. Bármilyen ellentmondásos is legyen, de a gonosz nem Istennel harcol, hanem az emberekkel. Isten ugyanis hatalmasabb nála. Ezt fejezi ki a Jelenések könyvében használt 666 számérték. A 6 sosem lesz 7 (Isten számértéke), akárhányszor is írják egymás után.

Akik nem Isten szolgálói, azok kivétel nélkül a Sátán szolgálói. Nincs köztes hatalom, és nincs ember, aki ezektől a hatalmaktól független lenne.

┌ **Szabadulás, megváltás, kimentés, üdvösség:** az Ószövetségben az Egyiptomi szabadulás Isten legjelentősebb csodatette, amikor csapásokat bocsátott Egyiptom népére. A szabadulás előtti éjszaka a kiválasztott nép tagjainak páskabarányt kellett áldoznia, melynek vérének minden család háza ajtajára kente. Ez a vér volt a jel, mely megkülönböztette a zsidókat az egyiptomi népektől.

A kifejezés az Újszövetségben Jézus halálára utal. A bűnökre, és a bűn minden következményére egyaránt vonatkozik. Ahogyan az ószövetségi korban jóvátételi áldozatot mutattak be a népért, úgy áldozta fel magát Jézus az egész teremtett világért. Az ő áldozatát megragadva szabadulhatunk meg bűneinktől, és járhatunk Isten szabadságában.

A bűn megrontja ember és Isten kapcsolatát. A Megváltás a bűnökből való szabadulással ezt a megromlott kapcsolatot állítja helyre. Jézus vérének (mint áldozati jel) említése az Egyiptomi szabadulásra utal. (~Az ő vére a mi bűneinket mossa le, ezáltal Istenhez tartozásunkat fejezi ki.)

┌ **Szent:** elválasztott, elkülönített. Személyes valósága Istennek a szentség, mellyel az isteni személy emberfeletti (elválasztott) jellegét hangsúlyozzuk. A szentség erejének felismerése Isten-tapasztalat által történik, mint Jákób álma (1Móz 28).

Az Újszövetség könyveiben a szentség tapasztalata leginkább a Szentlélek személyéhez kötődik. Ha valaki megszentelődik, az Istennek elválasztott lesz, tehát a Mindenhatóval kerül közeli kapcsolatba. Így az ember saját életében is minden nap megtapasztalja az Úr erejét és hatalmát. Ezt a megszentelést kizárólag Isten végzi el, az ember, vagy valamely más teremtmény kizárólag eszköz lehet ebben.

┌ **Szentháromság:** Isten személyében három, lényege azonban egy. Úgy is tekinthetünk három személyére, mint három megjelenési formára. A három személy célja, hogy jobban megismerhessük őt. Segítségünkre van abban, hogy a három személy közötti kapcsolatból megérthessük, milyen szeretetre hívott el bennünket is az Úr.

┌ **Szentlélek:** A Szentháromság harmadik személye. Pártfogó, azaz segítségünkre van. A Szentlélek által közvetlenül lehet kapcsolatunk az Istennel. Erőnk és hitünk egyetlen forrása. A Szentlélek hiányát semmi sem pótolja. Ellenben, ha Szentlélekkel betöltekezünk, mindenünk megvan.

┌ **Szív:** az Ószövetség legtöbbet használt antropológiai kifejezése. A látásmód, a döntések és az érzés színhelye. Hiánya és megfoghatatlansága a meggondolatlanságot jelenti (nem tévesztendő össze a mi „szívtelenség” kifejezésünkkel). A bölcs szív ellenben józanságot jelent, a körülmetélt szív pedig Istennek odaszánt életet (Isten terveit a magunkévá tenni).

A szív óhéber fogalma jelentésében közel áll mai „ész” kifejezésünkhöz. Pl: „Írd fel szíved kőtáblájára”=„vésd az eszedbe”.

Az ószövetségi időkben az orvostudomány a kornak megfelelően gyerekcipőben járt. Az emberi testről annyit tudtak, amit megfigyeltek. Így van ez a szív esetében is. Az érzelmek okozta testi jelenségeket az ókorban a szívhez kötötték. Ebből arra következtettek, hogy a szívben található az ember értelme, így szinte minden agyi funkciót ehhez a szervhez kapcsoltak.

┌ **Szolgalat, munka:** Isten igéjének cselekvése. Ő ránk bízta akaratának megvalósítását a földön. Ez a küldetés sáfárság. A feladat a miénk, de a tulajdonjog, és ezáltal az érdem is kizárólag az Úré.

┌ **Üzenet:** A Bibliából (ki)nyert kincsek kifejezője. Üzenet az, ami akkor és ott, a Bibliai időkben, de egyúttal itt és most, mai korunkban is időszerű. A Biblia szavai úgymond a nyers változata Isten akaratának, az üzenet ellenben a késztermék, amelyért meg kell dolgozni.

┌ **(Teremtett) világ:** Az Újszövetségi szóhasználatban a kifejezés a bűneset felől értendő. A világ jelképezi ugyanis mindazt, ami kezdetben jó volt, de a bűn hatására megromlott.

Azok számára, akik kapcsolatban vannak Istennel, a világ veszélyforrást jelent. Csábítást, mert a világ látszólag hatalmasabb a Krisztushoz tartozóknál. Ez persze csak a látszat.

A bűn következménye, hogy a világban szenvedés lakik. Az Istenhez tartozók számára ezért a világ fenyegetést is jelent, mert a szenvedés eltántoríthat a hittől és elbizonytalaníthat Isten akaratának véghezvitelében.

Összegző rész

Válaszok a legfontosabb kérdéseinkre

A Biblia nem csupán megválaszolja a kérdéseinket, segít abban is, hogy feltegyük azokat. Olyan, mint a jó lelkipásztor. Nem vezet rá, nem akar befolyásolni, sem meggyőzni. Ő inkább lépked velünk önismeretünk útján.

Isten akaratát megismerni olyan, mint használati utasítást olvasni az életünkhöz. Aki megalkotott, segít abban is, hogy használjuk a tőle kapott életet.

A Szentírás persze nem beszélgetőtárs és nem is olvasunk benne a Heidelbergi Kátéhoz hasonló kérdéseket és válaszokat. Sorai között, hosszú órákig tartó küzdelem után mutatja meg számunkra az utat.

Úgy nevezzük ezt, hogy üzenet. Mióta a Bibliát megírták, aki csak kinyitotta ezt a könyvet, ezt keresi benne. Üzenetet. Valamit, ami hasznos. Valamit, amiből erőt meríthet, vagy ami vigasztal. Üzenetet, ami Isten akaratát közvetíti.

A Biblia aranybánya és az aranyrögök az üzenetek. Ami akkor és ott, a Bibliás időkben megváltoztatta az emberek életét, az ma is, még ennyi idő elteltével is ugyanakkora hatalommal bír. Nem csak válaszol, hanem fel is teszi a kérdéseinket, melyeket meg sem mertünk, meg sem tudtunk még fogalmazni. Sőt, segít abban is, hogy a válaszokkal képesek legyünk együtt is élni.

Kérdéseink bőven akadnak. Miért történt ez velem? – általában így kezdődnek. Miért kellett gyermekkoromban annyi mindenen átmennem? Miért kellett elvesztenem azt, akit annyira szerettem? Miért nem fogadnak el a szeretteim? Miért nem értenek meg?

Kérdések, melyekre az ige nem csak válaszokat kínál, hanem egyúttal vigasztalást is az elhordozáshoz. Ehhez azonban döntést kell hozni. Leülni, kinyitni, és belekezdeni. Másképp nem megy.

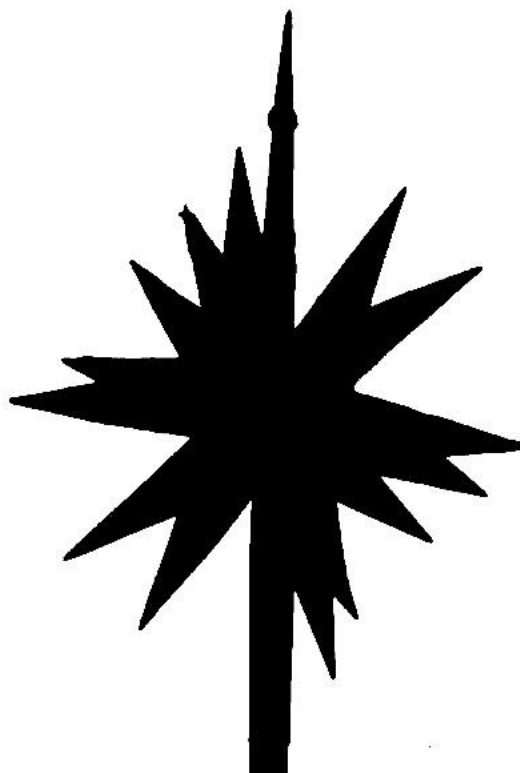

Tartalom

Nekem a Szentírás.....	2
A kiadványról.....	3
<u>Áttekintő rész</u>	
Olvasd! Olvasd jól!	
Hol kezdjük?.....	4
Keresés a Bibliában	5
Könyvek könyve, avagy a Biblia számokban	6
Az Ószövetség felosztása	7
Az Újszövetség felosztása és stílusjegyei	9
A felosztásból kimaradt művek.....	10
A két szövetség viszonyából fakadó tévhitek	11
<u>Betekintő rész</u>	
Isten munkája a történelemben	13
Isten munkája értünk	
Isten munkája velünk	14
Isten munkája bennünk és általunk másokban.....	15
<u>Értelmező rész</u>	
Megismerni Isten munkáját	17
Isten munkája az örökkévalóságban	18
Isten munkája a világban.....	19
Mire elegendő a Biblia szövege?	
<u>Magyarázó rész</u>	
Bibliai alapfogalmak	20
<u>Összegző rész</u>	
Válaszok a legfontosabb kérdéseinkre.....	29

Látogass el honlapunkra!

reftapolca.hu

Református Lelkészi Hivatal
8300 Tapolca, Darányi I. u. 2.

30/2004810

87/687150

Szerző: Kádár Tamás György